

לטייל

גליון מס'

2

ויגש - ויחי

תורה

לג

ליקרימ קמא

שהתפתח לוי שבילי השכל עד שאכנסם בתורי התורה הקדושה ואזכה לבנם ולטייל בתורתך הקדושה מחדר לחדר ומפלאטיין לפלאטיין ומחויב להיביל ומכית לעליה ומעליה לעליה

גליון דו שבועי למטיילים בתורת רביה"ק בסדר התורה הזמנית

חיים של תורה

נקודות לחיים מ'התורה הזמנית'

העקב של הענווה...

גדולה התחזקות התלמיד 'בפועל' מהשגת הרב 'בכוח'

ועתה יבוא, שיש שתי מדרגות בהשגת האהבה שבדעת:

מדרגה אחת, היא מדרגת הרב שמשגיג את ה'בכוח' של אהבת ה' בשלמות, כי הרי האור שנגזר שהיא התורה הגנוזה, הוא נגזר רק מעיני העולם בכלליות, אבל הצדיקים, הם כן מקבלים את האור הגנוז.

אבל הצדיקים יש להם כביכול חסרון בכך שהם אינם יכולים לרום מדרגתם, להוריד ולבטא בפועל ממש את ההשגות הגבוהות של האהבה שבדעת. ההתחזקות הגדולה ביותר, נמצאת אצלם באופן שהיא 'בכוח', אבל בגלל שהם אכן מלאכים שתמיד מתגברים על יצרם אין אהבה זו יורדת לתוך הימים והמידות בפועל ממש, אלא רק על ידי החיבור איתנו.

לעומת זאת, אנו התלמידים של הצדיק, באמת איננו נמצאים רק בימי הטוב. כל אחד לפי מדרגתו ותוקף ניסיונותיו, תפוסים תחת מדור הקליפות ואנו נפלנו מהתגלות האהבה שבימים ובמידות. ואם כן, אצלנו ההתחזקות והאמונה באהבה הנפלאה של השי"ת, אהבה שהיא מעל לכל הימים והמידות, אצלנו האהבה הזאת היא עבודה בפועל ממש, להתחזק ולהמשיך לעבוד את ה' בתוך הימי רע.

אם אנו זוכים, הרי אנו יכולים להמשיך את ההשגה הגבוהה, שאצל הרב היא בבחינת 'בכוח', שתהיה אצלנו בפועל בתוך הימים והמידות. ומצד הבחינה הזאת, הרי לנו יש מעלה שאצלנו האהבה יש לה גילוי בפועל. ומצד זה מתגלה חידוש נפלא, שמה שעשתה החכמה עטרה לראשה, דהיינו, שהצדיקים שנמצאים במדרגה גבוהה, והם משיגים בעטרת חכמתם את השגת האהבה שבדעת, הרי שאנו אלו שעומדים במידה התחתונה של הענווה, אנו מיישמים בפועל את אותה חכמה עליונה.

ג' נקודות העולות מקשרי המאמר

כדי לבאר את הדברים באופן שיהיו למעשה, עלינו להקדים ולבאר שלושה נקודות במאמר:

א בעניין האהבה שבדעת והאהבה שבימים. באות ד' מבואר, שהשי"ת רצה לגלות את אהבתו לישראל, אהבה זו כפי שמתבאר בהמשך התורה היא האהבה שבדעת, אך כדי לגלותה הוא הוליד כביכול ימים ומידות שאותה האהבה תתלבש בתוך הימים והמידות. ואם כן בהכרח, למרות שהאהבה שבימים מכסה ומלבישה את האהבה שבדעת, מוכרח שהיא גם תתגלה דרך אותם מידות, שהרי לשם כך הקב"ה הלביש את אהבתו במידות התורה.

ב כמו שהאהבה שבדעת מוגדרת במאמר 'אהבה בכוח' ולעומת זאת האהבה שבימים מוגדרת כ'אהבה בפועל', כך גם בהתרחקות והירידות שעובר על כל אחד מישראל, ובכלליות על כל ישראל, יש שתי מדרגות של התרחקות. מדרגה אחת, שהאדם יורד ונופל ח"ו מהימים והמידות, שזה נקרא התרחקות וירידות 'בפועל', כי מתרחק מקיום המצוות ומידות התורה בפועל. אבל יש ירידה והתרחקות הרבה יותר נוראה, כשהאדם 'נופל בדעתו', נפילת הדעת, היא התרחקות 'בכוח', היא יכולה להתרחש בין אם עבר על האדם ירידות בפועל ובין אם לא, אבל אם האדם יורד גם מהימים והמידות, ויש לו התרחקות גם בדעתו, שהוא חושב מחשבות של ייאוש, שהוא מאבד את האמונה באהבת ה' אותו למרות כל מה שעובר עליו, ההתרחקות הזאת היא נפילת הדעת.

ג התלמיד שמקבל את דברי התורה מהרב, הוא משיג את האהבה שבדעת יותר מהבן, כי אצל הבן זה יותר מלוכש בימים ומידות, אבל התלמיד שמבקש ורודף אחר דעת רבו, הוא מקבל את אור האהבה שבדעת של הרב לתוך כלים של ימים ומידות.

ב' פליאות בדברי רבינו

אחד הדברים הידועים שאין צריך להסבירים ולפרטם הוא הכלל שכל יחס בין כמה מדרגות, מה שנחשב כמדרגה תחתונה לעומת המדרגה שמעליה, תיחשב כעצם המדרגה העליונה בייחס למדרגה יותר נמוכה.

בתורה זו, מאריך רבינו לבאר נקודה זו בתחילת אות ו', שגם ב'מידות' בעצמם שהם תחת מדרגת הדעת, כל מידה וכל אדם, נחשב בייחס למדרגה שתחתיו בבחינת דעת. ולכן, המדרגה הפחותה של עולם היצירה נחשבת בבחינת דעת יותר מהמדרגה הגבוהה ביותר של עולם העשייה. רבינו מסמך לעניין זה את מאמר חז"ל במדרש 'מה שעשתה חכמה עטרה לראשה עשתה ענווה עקב לסילותא'.

לכאורה, כפי שכבר התבאר בתחילה, ביאור זו הינו עניין יסודי בכל ספרי הקודש, ואף אם רבינו היה מקצר ואינו נכנס כלל לפרט פרטים אלו, הרי היינו מוכרחים לומר כך בלימודנו (וכפי שמבואר להדיא בכלל השמיני בח"י כללים).

ועוד יש להתבונן, שכפי העולה בקשרי המאמר, הרי המדרגה ששמה 'ענווה' היא זו שמקבילה למידת ה'מלכות', המוזכרת בסוף המאמר לעניין כוונות לולב, והיא המידה האחרונה והנמוכה מכל המידות. ואם כך, יש להתפלא, כיצד ה'עקב' של ה'ענווה', שהיא המידה הנמוכה ביותר בתוך הקומה של הענווה בעצמה, נחשבת יותר גבוהה מה'עטרה' של ה'חכמה', שהיא הכתר של החכמה.

ונבאר יותר פליאה זו:

אם רבינו, היה כותב שהעקב של החכמה, יותר גבוהה מהעטרה של החסד, הדבר היה מובן ואף היה מסביר איך המידה הנמוכה אצל במדרגה גבוהה יותר נעלית מהעטרה והכתר של מדרגה יותר נמוכה, אך רבינו הביא מדרש שלכאורה אינו תואם את המשך דבריו, שהחלק הכי נמוך במידה הכי נמוכה, דהיינו העקב של הענווה, יותר גבוה מהעטרה של החכמה, שהחכמה מסמלת את הדעת, שהיא גבוהה לאין שיעור מכל המידות.

יו"ל ע"י רשת הכוללים ליקוטי מוהר"ן שע"י ארגון 'לטייל בתורתו'

קו לסלסל בתורתו | טעמו וראו כי טוב ה' 04-627-73-13

דוא"ל: 046277313@gmail.com

תקציר: צריך לבקש את השלום בכל בחינותיו, שלא יהיה חילוק אצלו בין טיבו לעקו. וזה יכול כל אחד למצוא על ידי התורה והצדיקים שנקראים 'שלום'.

לשם כך האדם צריך לדעת שמלא כל הארץ כבודו וה' מחיה את כל הבריא, ולכן גם מי שמונח ועוסק עם העכו"ם במקום מאוד רחוק מהשי"ת, אינו יכול לפטור את עצמו מעבודת ה' כי באמת ה' מחיה גם את מקומו אלא ששם רבו הלבושים והעצמומים.

וזה מבואר במה שגילוי חכמינו ז"ל בעצמם את אותיות התורה שבתוך לשונות העכו"ם, ובה פתחו לנו פתח שגם אנו נוכל למצוא את אלקותו בכל מקום, שעל ידי הפתח הזה המשיביל ידע ויבין, שבכל הדברים השמיים יש אלקותו וחיותו, כמו שאמרו חכמינו ז"ל: (מנחות ד'): לגבי מצוות תפילין, שפירוש המילה הכתובה בתורה - 'טוטפות', מרמז לארבע בתים ופרשיות, כי 'שם בכתפי שתיים, פת באפריקי שתיים' דהיינו שהמילה הזאת מורכבת משתי מילים של לשונות העכו"ם, החלק הראשון הוא 'ט', והוא לשון המקום שנקרא 'כתפי', ופירושה 'שתיים'. וכן באפריקה אומרים 'פת' ופירושה שתיים. ומשם למדו חז"ל את מספר הפרשיות והבתים. וכל זה כדי להודיע שבכל לשונות העכו"ם, יש שם אלקותו המחיה אותה עד שאפילו אפשר ללמוד ולגלות משם את אותיות התורה ולהסיק משם הלכות השייכות למצוות תפילין.

וזה מרמז במה שמיביא בירושלמי: (תענית פ"א) על הפסוק 'אלי קורא משעיר' אם

ובכל אופן, הגם שבבחינה אחת, אין שום ריחוק מה' גם במדור הקליפות, יש בחינה אחרת שעל ידי התשובה האדם עולה מדרגה לדרגה ונעשה מקורב יותר: וכל מה שאדם - אפילו זה שנמצא במקום רחוק - הולך ועולה מדרגה לדרגה, הוא מתקרב יותר אל השם ותברך אף שגם מקודם בבחינה אחת לא היה באמת רחוק ממנו כלל, ויכול לידע את השם ותברך בהנהגה ותיורה; כי כל מה שהמדרגה יותר עליונה אין כל כך צמצומים כי נתמעטו הלבושים ונתמעטו הצמצום הגם שיש שם עדיין מעט צמצומים, ואז הוא מקורב יותר אל השם ותברך שזוהי המדרגה המזכרת בהמשך התורה שהאדם 'מקורב אל השלום', ויכול להאזין את עצמו עם השם ותברך באהבה ותיורה, אבל עדיין אין זה שלמות המדרגה של השלום הנפלא שיהיה בעולם לעתיד [וכמו שיתבאר בהמשך התורה].

ג. והנה, יש שני מיני ימים ימי טוב וימי רע - הן ימים במשמעותם הפשוטה והן ימים שהם 'מידות' [כדלהלן]: כמו שקתוב: (קהלת ז) 'ימים טובים הנה בטוב, וימים רעים רעה רעה', ומפרש: היינו שצריך לאדם להסתכל שם ב'ימי רע' הימים הטובים [מלשון 'טוב'], ב'ימי טוב' היינו שימצא שם תורה, כמו שראינו לעיל בעניין התפילין, שהחיות האלוקית שנמצאה בתוך לשונות הגויים הם אותיות התורה שמשם למדו את כמות הבתים של התפילין.

יאמר לה אדם: היכן אלוקיך? שהוא מתריס כנגדך. תאמר לו: בכרך גדול שברומי, דהיינו אפילו במקום שבו הוא אינו נראה כלל. שנאמר: "אלי קורא משעיר" ופירושו הוא כמו שה' קורא משעיר.

נמצא, שזה האדם שהוא במדרגה הירודה ששאף יהודי אחר שהוא במדרגה יותר עליונה: 'היכן אלוקיך?' - ב'ימי טוב' הוא אדם שמשקע במדרגה נמוכה מאוד דהיינו במדור הקליפות, כי הוציא את עצמו מן הכלל שהרי אמר 'אלוקיך' ולא 'אלוקינו', ובכך הוא כפר בעיקר, שאמר: 'היכן אלוקיך?' ואינו מאמין שה' ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ונדמה לו, שבמקומו שלו, אין שם אלוקים שצמצם את חיותו גם לשם.

בכך, אתה, שפגשת כזה אדם ירוד שמשוקע במדור הקליפות, אבל הינך כן מאמין ש'לית אתר פנוי מניה', תאמר לו: אפילו במקומך (וכל שכן במקומי), שאתה משוקע במדור הקליפות כי הוצאת עצמך מהכלל ואתה כופר בעיקר - גם בן שם טוב לא מצוא אלקותו למרות שהינך כביכול לא מאמין, כי באמת הוא יתברך מחיה את הכל, כמו שקתוב: 'ואתה מחיה את ב'ימי טוב', אפילו אותם מקומות שהם רחוקים ומסתירים אותו יתברך; ומשם מהמקום הזה בעצמו אתה יכול לרפך את עצמך בו ותברך, ולשוב אליו בתשובה שלימה משם, כי לא רחוקה היא מן השם כי באמת היא (התורה שמחיה את כל המקומות) ממש קרובה והיא נמצאת ממש איתך, אלא שבמקומך שם במדור הקליפות, רבו הלבושים שמסתירים את מה שמחיה שם.

שאלות מכוונות להתעמקות בתורה

פרעג א'שאלה

"היכן אלוקיך", דהיינו שלא זו שהוא לא מאמין שאלקותו נמצאת גם במקומו שלו, אלא הוא טוען שגם במקומו של חברו אין אלוקות ח"ו. אך בדברי רבינו נראה, שכל טעותו היא רק על מקומו שלו, וכלשון רבינו "ונדמה לו, שבמקומו, אין שם אלוקים"

מה ההבדל בין 'מלא כל הארץ כבודו' ל'לית אתר פנוי מניה', הלא לכאורה הפסוק ומאמר הזוהר מובילים לאותה מסקנה, ומדוע נצרך לכפול את לשונו בכמה פסוקים ומאמרי חז"ל.

הנה רבינו כתב בלשונו הקדושה שבמדרגות הנמוכות של מדור הקליפות יש הרבה לבושים, אבל עדיין כל אחד יכול לשוב בתשובה שלימה "כי לא רחוקה היא ממך", אך בקטע לאחר מכן, משמע שהוא כן היה רחוק, שהרי רבינו כותב "כל מה שאדם הולך ממדרגה למדרגה, הוא מתקרב יותר אל השם יתברך", האם אין זה כסתירה בדבריו?

בפירוש הפשט של הירושלמי נראה שהשואל כופר לגמרי ח"ו, והוא שואל בצורה מקנטרת, בטענה כלפי מי שמאמין:

האם האדם שעסקו בעכו"ם ומתנצל ואומר שאינו יכול לעבוד את ה', הוא באותה מדרגה עם האדם ששואל היכן אלוקיך והוא כופר בעיקר? ומיהו האיש שאותו שואלים היכן אלוקיך ומהו מדרגתו? [האם אפשר לומר שזהו האדם בעצמו שעסקו עם העכו"ם?]

האם כל הכינייים של רבינו למדרגות הנמוכות, דהיינו: 'דברים גשמיים' לשונות העכו"ם 'מדור הקליפות', האם כולם הם בחינה אחת או שהם שלושה מדרגות נמוכות, שכל אחת יותר נמוכה מחברתה?

שערי גן עדן

מוהרנ"ת מקשר בין האור שהתווסף באותיות התורה אחרי כפיית היצר להתגלות אור האהבה שבדעת

"תכף כְּשֶׁהִצְדִּיק הָאֲמֵת מִכְּנִיעַ אֶצֶל הַרְשָׁעִים הַיָּמִי רַע בְּכַחוֹ הַגָּדוֹל וּמְגַלָּה בְּחֵינֵת הַיָּמִי טוֹב, נְתוּסָף בָּהֶם מִיַּד אֹרֹר רַב מְלַעְלָא, כְּנִ"ל, וְזֶהוּ בִּי עֲצָמוֹ בְּחֵינֵת אֹרֹר הָאֲהָבָה שְׂבֻדְעַת שְׁנֵתְגָלָה עַל יְדֵי הַצְדִּיק הָאֲמֵת שֶׁהוּא אֹרֹר רַב מְלַעְלָא, כִּי מִשָּׁם עֶקֶר הָאֹרֹר, כִּי תִכְף כְּשֶׁהִצְדִּיק מִכְּנִיעַ הַיָּמִי רַע וּמְגַלָּה הַיָּמִי טוֹב, אֲזִי נִתְקַשֵּׁר תִּכְף הַטוֹב, שֶׁהִיא בְּחֵינֵת הָאֲהָבָה שְׂבִיגִי מִיָּם, עִם שְׂרָשׁוֹ, שֶׁהוּא הָאֲהָבָה שְׂבֻדְעַת, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְבַּטְּלָה אֲחִיזַת הַחֵיצוֹנִים לְגַמְרִי, כְּנִ"ל, וְזֶה בְּעֲצָמוֹ בְּחֵינֵת אֹרֹר רַב מְלַעְלָא כְּנִ"ל (וְהֵבֵן הַדְּבָרִים הַיֵּטִב)"

"וְזֶה בְּחֵינֵת אֹרֹר הַנְּרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה, כִּי הַמְדְּלִיק צִרְיָה לְהַדְּלִיק עַד שֶׁתְּהַא שְׁלֵהֶבֶת עוֹלָה מֵאֲלִיָּה, כִּי כְּשֶׁמְגַלְּוִן אֹרֹר הַתּוֹרָה לְמִטָּה וּבּוֹנִין וְעוֹשִׂין אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיטָה מְלַבֶּשֶׁת וּמְסַתְרֶת בְּמִדּוֹר הַקְּלִפּוֹת, אֲזִי נְתוּסָף בָּהּ אֹרֹר רַב מְלַעְלָא כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחֵינֵת נֵר חֲנֻכָּה מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, כִּי מְעַלִּין בְּקִדְשׁ, כִּי בְּכָל פַּעַם שֶׁמִּתְגַּלָּה הַתּוֹרָה יוֹתֵר, נְתוּסָף אֹרֹר יוֹתֵר מְלַעְלָא, בְּבְחֵינֵת לְשִׁמְעַת בְּקוֹל דְּבָרוֹ, כְּנִ"ל" (ליקו"ה חנוכה ג)

לעשות מהתורות תפילות

"ותעזרני שאזכה גם כן לכף ולהכניע ולשבר ולבטל את יצרי הרע, שאזכה לשבר ולבטל כל התאוות רעות ומדות רעות לגמרי, ולא ישאר בי שום רע כלל ואזכה לשוב בתשובה שלמה לפניך באמת ובלב שלם ותעזרני שהרע שנאחז בי יפול ויתבטל לגמרי והטוב והתורה הקדושה הנעלם ונסתר בי ובמדותי, הכל יתברר ויתגלה ויתוסף עליו אור רב מלעלא, עד שאזכה לגלות ולהאיר כל הטוב שבי ותזכני לעלות מדרגא לדרגא בקדשה גדולה, עד שאזכה להתקרב אליך ולהתדבק בה בהתורה הקדושה באמת ובתמימות ותפתח לי אור הדעת שאזכה להפיר אותך ולהתדבק בה תמיד באהבה יתרה, באהבה רבה ואהבת עולם באמת ובאמונה בקדשה ובטהרה ותמעט הצמזומים והלבבושים והמסכים המבדילים ותזכני לידע ולהפיר אותך בלי צמזום מים ולבושים רבים, ותקרבני אליך בהתקרבות גדול ובהתגלות הדעת דקדשה, מעתה ועד עולם" (ליקוטי תפילות ל"ג)

פסוקים אלו מתארים את תשובת עם ישראל בימי עזרא, שעלו לירושלים בימי חודש תשרי, ואז הוכיחם רבות על שסרו מדרכי ה' ונשאו נשים נוכריות והולידו מהם בנים. אחרי כל הימים הקדושים בהם היו בשמחה עצומה, התאספו כולם ועשו תשובה:

(א) וּבַיּוֹם עֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ הַזֶּה נֶאֶסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצוֹם וּבְשִׁקִּים וְאִדְמָה עֲלֵיהֶם: (ב) וַיִּבְדְּלוּ זֶרַע יִשְׂרָאֵל מִכָּל בְּנֵי נֹכַר וַיַּעֲמְדוּ וַיִּתְּנוּ דָוָר עַל חֲטָאתֵיהֶם וְעוֹנוֹת אֲבֹתֵיהֶם: (ג) וַיִּקְוִמוּ עַל עֲמָדָם וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה אֲלֵהֶיהֶם רְבַעִית הַיּוֹם וּרְבַעִית מִתּוֹרִים וּמִשִּׁתְּחוּיִם לַיהוָה אֲלֵהֶיהֶם: (ד) וַיִּקְּמוּ עַל מַעְלַת הַלְוִיִּם יְשׁוּעַ וּבְנֵי קַדְמִיָּאל שְׂבִינְיָה בְּנֵי שְׂרָבְיָה בְּנֵי כְּנָנִי וַיִּזְעַקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל אֵל יְהוָה אֲלֵהֶיהֶם: (ה) וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם יְשׁוּעַ וְקַדְמִיָּאל בְּנֵי חֲשַׁבְיָה שְׂרָבְיָה הוֹדִיָּה שְׂבִינְיָה פִתְחִיָּה קוֹמוּ בְּרַכּוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם וַיְבָרְכוּ שָׁם כְּבוֹדָךְ וּמְרוֹמֶם עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה: (ו) אֲתָה הוּא יְהוָה לְבַדְּךָ אֲתָה עֲשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עֲלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מַחִיָּה אֶת כָּלָם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשִּׁתְּחוּיִם: (ז) אֲתָה הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחֶרֶת בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוּ מֵאֹרֶץ כְּשָׂדִים וְשִׁמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם:

- נקודות להתבוננות בקשרי המאמר:
- א שעל ידי ההבנה שה' מחיה את כל המקומות כולל המקומות הנמוכים שבהם היו, על ידי זה הם יוכלו להודות לברך ולהלל בבחינת 'בה' אהלל דבר, באלוקים אהלל דבר.
- ב מבואר מתוך הפסוקים שכמו שיש אותיות התורה שמחיות את המקומות הנמוכים, ועל ידי כפיית היצר הרע נופל והטוב מתגלה, כך ישראל בעצמם בעת שהם נופלים הם נותנים חיות לאותם מקומות, ועל ידי כפיית היצר הרע נופל והיהודי מתגלה ומתבדל מהקליפות, כעין עניינו של אברהם אבינו שהוא בעצמו היה בבחינת אותיות התורה שהתגלו מתוך אור כשדים.
- ג האם בני הניכר מרמזים לאהבה שהייתה להם עם הקליפות בעת נפילתם? והאם התשובה שעשו על חטאות אבותיהם קשורה להתגלות אהבה שבדעת שעל ידי זה הבן יכול לתקן אפילו את חטאי אביו?

דקדק בלשונו

קשרי התורה הטמונים בדקדוקי לשונותיו

- הפסוק או דברי חז"ל.
- הנהגה, בדברי רבינו בתורה זו אנו מוצאים כמה וכמה דוגמאות, ללשונו מוכרים, שרינו לא הביא אותם באופן של ראייה, אלא שזוהי כביכול שיגרת לשונו, וצריך להניח את הדעת מה הייתה כוונתו הקדושה.
- לדוגמא: כבר בתחילת התורה רבינו כותב לשון זו: "כי הוציא את עצמו מהכלל", לשון זו נכתב בהגדה של פסח על הבן הרשע שמתבטא בלשון "מה העבודה הזאת לכם" ובכך הוא "הוציא את עצמו מהכלל" (שבועאי עניין זה קשור למשל של רבינו על אהבת הבן והאב).
- בעניין הדיקו בלשונותיו של רבינו יש כמה וכמה סוגי דיוק לשון. יש דקדוקי לשון שעוסקים בהשוואת מילים כפולות או ענייני של דברים סמוכים דומים, אבל השבוע אנו נבחר להרחיב קצת על סוג שונה של דקדוק בלשונו הקדושה של רבינו.
- מוהרנ"ת כותב שכל דברי רבינו הם בפלס ובמשקל גדול (ועל יסוד זה בנוי הכלל השני מח"י הכללים). ואם כן, גם כאשר או מוצאים מטבעות לשון ידועות שמזכירות לשונות של חז"ל או לשונות של פסוקים [לא בתורת ראייה או אסמכתא], שומה עלינו לדקדק מדוע רבינו נקט בלשון כזו שמזכירה את לשון
- עוד דוגמא: כמה שורות אחר כך, כתוב שצריך לומר לאותו אחד שהוציא עצמו מהכלל שגם במקומו יש אלוקות ויכול לחזור בתשובה "כי לא רחוקה היא". רבינו לא מביא ראייה מהפסוק בדברים "לא רחוקה היא" אבל הוא כן משתמש בלשון הפסוק, מה שאומר דרשני! (גם כאן, הפסוק מדבר לפי חלק מהמפרשים על התורה ולפי מפרשים אחרים על מצוות התשובה, ולפי דברי רבינו בתורה זו אותיות התורה ומצוות התשובה קשורים זה לזה).
- וכן באות ג', רבינו מזכיר שם לשון "אותיות התורה שהיו מפוזרים ומפורדים בלשונו העכו"ם", שהיא סמוכה ללשון
- מגילת אסתר: "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים", ובוודאי יש קשר לכך שרבינו מזכיר בתורה זו את סוד השכרות של פורים (והמעין יותר יראה, שמתוך קשרי הדברים עולה, שעצם נשמות ישראל המפוזרים בין העכו"ם הם הם האותיות של התורה המפוזרים בלשונו העכו"ם).
- ליסיום: בהרבה תורות יש לשונות שדורשות דקדוק, לפעמים זוהי לשון סמוכה, דהיינו השוואות לשון מכל פינותיה של התורה, לפעמים לשון שונה וקשה ולפעמים זה דווקא לשון מוכרת וידועה, ובכל פעם יש להבין מדוע רבינו 'בחר' להתבטא כביכול דווקא בלשון זו.

עיקר עסקכם

לקראת יומא הדילולא של גאון עוזון מוהרני"ת, אנו פונים בקריאה של חיבה לכלל הציבור, להצטרף לפעילות ההפצה הארצית של ארגון 'לטייל בתורתנו', בהתנדבות לנציגות ונקודות הפצה במקום מגוריכם.

פרוייקט החברותות

מעוניין בחברותא באזור מגוריך? אתה רוצה ללמוד בחברותא טלפונית? באיזה תדירות אתה מעוניין בחברותא? פרויקט החברותות מתחיל בקרוב!!! כל מה שאתה צריך לעשות זה לשלוח את הפרטים הבאים למערכת (שם, אזור מגורים, צורת החברותא, תדירות, ומספר טלפון) ואנו נפרסם בקרוב את הרשימה המלאה, בכך תוכל להתאים לעצמך חברותא. (הפרוייקט מיועד לעת עתה לאברכים בלבד).

רשימת הזכרים

במבחנים האחרונים במערכת נדרים פלוס ובקו הטלפונית לסלסל בתורתנו:

- ויש/ח/וישב: משה חיים פלברבוים, בית שמש • נחמן אלימלך הכט, צפת • נחמן דוידוביץ, צפת • שמואל חזן, ביתר עילית
- וישב/מקץ: אלימלך מנדלאלי, ביתר עילית • יהודה חנון, בית שמש • ישראל מייקוף, בית שמש • נתן פישר, ירושלים

אם יש לכם הערות, הארות, הצעות למדורים שחשובים לכם יותר, אנא אל תשאירו את זה לעצמכם, ותכתבו לנו בכל האמצעים העומדים לרשותכם. מציטנו נעשה כל השתדלות למלא את בקשתכם.

שיחות

ובענין זה צריך כל אחד ללחם תמיד, ליישב דעתו לגרש ממחשבתו כל הבלבולים והטרויות... כי אף על פי שאתה יש לך טרדות ועסקים ועשיות בענין פרנסתך המבלבלים אותך, אף על פי כן דעתך, כי יש כמה עניינים שמבלבלים אותך הבלבולים והטרדות והפחדים פחנם פידוע לך, וכבר דברנו בזה הרבה, אבל עדין צריכין לחזור על דברינו כמה פעמים בכל יום, וגם בשעת העסק בעצמו צריכים לזכור בה ובתורתנו, אפלו בבית הפאסט, ובהליכה ובחזרה, וכיוצא בזה. כי אם יאמר לך אדם היכן אלהיך, תאמר לו בכרך גדול של רומי, פמבאר היטב בהתורה מי האיש החפץ חיים (בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ט) ובשאר מקומות. אשרינו שזכינו לשמול דברים קדושים ונוראים פאלה וכו', מי האיש החפץ חיים יאחז בהם, הפך בהם והפך בהם וכו', שאין לך מדה טובה מהם

(עלים לתרופה)

לכבוד העלון החדש 'לטייל'.

בתחילה רציני יהדות על כל פעולותיכם הברכות, ולגבי העלון, חשבתי אולי כדאי, שיהיה מדור אחד בעלון שהוא יותר עמוק ועיוני, לאלו שרוצים לקבל כלים יותר עמוקים ועם זאת שיהיה גם מעשי. למרחבי השדה' חוברת באומן בהיכל התורה 'במרחבי השדה' שזה היה שאלות ותשובות מאוד מעניינות, אם אפשר שיהיה מדור כעין זה אשמח מאוד ואני בטוח שגם עוד רבים ישמחו.

רציני להוסיף נקודה אחת שלענ"ד שכחתם לציין בעלון הקודם במדור 'שער המקראות'. בענין הפסוק "בה" אהלל דבר באלוקים אהלל דבר". שהנה המילה 'דבר' קשורה להמשך התורה בכמה קשרים. כי בהמשך דבריו רבינו אומר שהתורה נקראת 'דבר', כמו שכתוב "דבר ציוה לאלף דור", ואחר כך מאריך בענין אותיות התורה שמתלבשים ב'דברים' גשמיים. וכן אחר כל הפסוק 'עושי דברו' לשמוע בקול 'דברו'. הרי שרואים שיש איזה בחינה של התורה שהיא נקראת 'דבר'.

וגם אם עדיין אני יודע לבאר ולהסביר, כיצד כל העניין מתבאר היטב מניה וביה, אבל בוודאי יש חשיבות לציין את זה, ואולי אי מי מקוראי/לומדי העלון יוכל להמשיך ולהסביר לנו נקודה זו בעלון הבא...

ד. ברגר - ירושלים

שלום וברכה לכל הקוראים!

בתורה זו ישנו חיזוק גדול לעניין החיפוש של דעתו הקדושה הגנוזה בספרו הק'.

תורה זו הרי מתחילה בהוראה: צריך לבקש שלום! ובהמשך התורה רבינו מביא את הפסוק "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו", ואת דרשת חז"ל על הפסוק "אם הרב דומה למלאך ה'". תורה יבקשו מפיהו". והיינו שצריך לבקש את התורה שהיא היא השלום כמו שכתוב וכל נתיבותיה שלום -מפי הצדיק שהוא דומה למלאך ה'.

וכשמבקש זאת, בזה הוא כופה את יצרו וליבו אל דעתו, היינו אל דעת הצדיק ועי"ז מתבטל הרע שבמידותיו ובמאורעותיו.

והנה רבינו מביא את מאמר חז"ל "אם יאמר לך אדם היכן אלוהיך", ורבינו תכף ומיד משנה את הלשון ואומר: "נמצא שזה האדם ששאל

היכן אלוהיך", ומשמע מתוך דבריו, שהתיקון של זה שנפל כל כך, הוא שיבוא וישאל ויבקש תורה מהצדיק, שיראה לו איך גם במקומו ובשעתו נמצא השי"ת.

ואז הצדיק משיב לו תשובה [דהיינו משיב אותו בתשובה שלימה] ומאיר לו את אור האהבה שבדעת. וכשמחפשים אצל הצדיק תשובות, אז מתמלא ליבנו באהבה עצומה כלפיו, כי על ידי שמקשרים את הלב - התלמיד, אל הדעת - הרב, על ידי זה זוכים להתקשרות ואהבה שיש בין הבן והאב שהם בבחינת הרב והתלמיד.

ואכן, אם נשים לב, נראה שאותה תנועה חוזרת על עצמה שוב ושוב לאורך כל התורה, זה מתחיל בכך, שצריך לכופ את יצרו וליבו אל דעתו, שעל ידי זה הרע נכפף ומתבטל אל הטוב, ועל ידי זה מקשר את עצמו לדעת הצדיק [ומתבטל אליו] ועל ידי זה יזכה לאהוב את ה' באהבה והתכללות עד שימשך השלום הנפלא וגר זאב עם כבש [שכל אחד יתבטל לגבי השני באהבה יתירה].

ויש לרמז זאת במה שרבינו פותח לנו את פתח המאמר בפסוק מי האיש החפץ חיים (שתיבות מי האיש לא מתבארות בפירוש בסוף המאמר), כי פסוק זה מיוחד בזה שהוא בא בשאלה - מי האיש?

כי צריך לבוא ולגשת לתורה זו - כמו בכל תורה של רבינו - בבקשה ושאלה שיאירו לנו את אור תורתו הקדושה, ועל ידי זה נזכה 'לשמוע קלין מלעילא' -לטעום את תורתו הגנוזה.

ולפעמים הבקשה עצמה נעשית בתחילה על ידו ובכוחו, כי לפעמים אנחנו בבחינת הבן 'שאינו יודע לשאול', ואז הצדיק בעצמו מצווה כביכול מפי השי"ת 'את פתח לו' כמרומז בתורה זו שחז"ל 'פתחו לנו פתח' והבן.

נחמן קירשבוים - הר יונה

האם אפשר לעשות בעלון החדש מדור של הח"י כללים. דהיינו באופן שבכל שבוע או שבועיים תלוי לפי גודל ואורך העניין, יובא כלל אחר לפי הסדר וביאורו באופן תמציתי וקליל, ואף דוגמה מן התורה הזמנית, בה ניתן לראות בבירור את הכלל וצורת הלימוד שלו למעשה.

תגובת המערכת: אנו נשתדל בתרופה הקרובה בתוך מסגרת המדורים הקבועים לתת מענה גם לבקשה זו. בעלון הנוכחי אפשר לראות במדור 'לדקדק בלשונו' נקודה תמציתית מהכלל השני.